

omikani kmetje brez spodtike beró. Zadnji čas bi bil tedej, de bi se od pravopisa tudi pri nas nič več ne govorilo, ker ni nad njim toliko ležeče, kakor nekteri mislijo, ki se ne morejo čez abecedo povzdigniti. Saj to vsak izobražen človek vé, de ga še ni v nobenim jeziku in de ga tudi nikdar ne bo — popolniga pravopisa, in de je prazno prizadevanje, taciga iskati; de torej tudi naš sedanji pravopis ni brez pomanjkljivosti. To pa je njegova gotova prednost, de z majhnimi razločki ga večí del Slovanov našiga cesarstva piše; in v ravno ti občjosti obstoji tudi prednost nemškiga, laškiga, francozkiga pravopisja, če ravno nobeden izmed njih ni popoln. Kdaj bojo tedej tudi Slovani jenjali abecedarji biti?! Oj! de bi si pač druge narode: Nemce, Lahe, Francoze itd. v izgled vzeli, kterim je več na reči, kakor na čerki ležeče! Naj bi Slovenci raji več pisali in dobriga, kakor pa se preganjali za gole čerke in se tako zmirej med abecedarje povračevali! Pač res je: de čerka morí, duh pa oživlja“.

Šolsko obzorje.

Iz Konjic. Da sedanje š. postave o obiskovanju šole kaj veljajo, se od dné do dné bolj kaže; toda kako trudapolno za šolska svetovalstva je izverševanje teh postav, nikdo ne dvomi. Da si naše krajno šolsko svetovalstvo v tej reči veliko prizadeva, je jasno; pa vse prizadevanje vendar ne more zaželenega sadú roditi. Pri nas je še precej otrok, ki bi po postavi mogli hoditi v šolo, pa ne hodijo; veliko jih je samo 1, 2 ali 3 leta v šolo hodilo, potlej pa izstopilo. V I. razredu imamo 129 otrok, v II. 90, v III. 70 in v IV. 37, vkup 326 — namesto 550. Učilnica I. razreda je prenapolnjena in za toliko učencev premajhna, v kateri je le 22 kratkih klopi. V vsaki klopi bi imeli le 4 učenci, k večemu 5 prostora, sedaj jih pa sedi v vsaki po 6. Kako težko v pisanji podučevati, če učenci tako natlačeni sedé, da se še gibati ne morejo, vsakdo lahko previdi. Blago misel je nekdo sprožil, da bi se napravila tukaj dekliska šola. Na vsako stran bode se tú morale prej ali pozneje nekaj storiti.

Naše najbližnje učiteljsko društvo je v Celji, čigar delovanje je dovelj znano. V Celjsko učiteljsko društvo smo vpisani tudi nekteri učitelji iz konjiškega okraja. Pa to ni dovolj, da se vpišemo v kako društvo, temuč moramo tudi kaj delati in od tega dobička imeti; mi pa v tej zadevi malo storimo in tedaj tudi nikakoršnega dobička nimamo. Celje je za nas predaleč, in ko bi hoteli vsaki mesec k zborovanju učiteljskega društva iti, bi nas to preveč stalo, ker naša plača ni tako mastna. Kaj nam je tedaj storiti, da v izobraževanju ne zaostajamo? Osnujmo si učiteljsko društvo s sedežem v Konjicah! Kako potrebno bi nam to bilo, tega menda nihče ne dvomi. Naši bližnji sosedge iz Slov. bistr. okraja bodo se nam gotovo radi pridružili. Samo pomislimo: le z zedinjenimi močmi se more kaj tehtnega storiti. Sloga jači, nesloga tlači. Učitelji konjiškega okraja tedaj naprej!

Še eno novico! Še ni dolgo, kar je učitelj v n. v šoli nekega zeló nemirnega dečka zlasal in ga stati pustil. Zategadelj se jame otrok močno jokati. Učitelj mu zapové molčati, da bi drugih ne motil, pa vse nič ne pomaga. Ko

pride domú, ga prime božjast, in v treh dneh — umerje. Sodnijska preiskava je razsodila, da je imel otrok neko skrito bolezen, ktera je božjast vzročila in zaradi ktere je tudi umerl. Čeravno je bil učitelj nekrivega spoznan, je imel vendar dovolj sitnosti. Taki dogodki tudi v drugih krajih kri vnemirijo in odgojo močno opovirajo, ker nespametni starši v pričo otrok kaj takega radi govoré in še po učiteljih udrihajo. Tega smo se mi tukaj dobro prepričali. Neki učenec, ki je to novico doma slišal, in namreč tako, da je učitelj učenca ubil, jo je naznanil tudi svojim součencem in še pristavil: »Sej učitelji ne smejo kaznovati.« (1) To je sicer resnica, pa boljše bi gotovo bilo, ko bi starši otrok ne učili »učitelji vas ne smejo kaznovati«, temuč jih sami strahovali in krivice ne podpirali. Taki dogodki kličejo učitelju: pozor! Jaz pa kličem staršem v imenu učiteljev: Delajmo z zedinjenimi močmi, ako hočemo, da iz naše mladine kaj prida priraste!

F. J.

Iz Dolenskega. Kakor sem zadnjič naznanil, da bomo imeli 27. svečana t. l. v Kerškem shod, da si bomo volili učitelja v okrajni šolski svet, kjer nas bode zastopoval, se je 27. preteč. m. res zgodilo. Zbralo se nas je 13 učiteljev v Kerškem, in pričela se je volitev in glasovanje pod predsedstvom našega prečastitega in za blagor šolstva zelo vnetega, častnega kanonika in c. k. okrajnega šolskega nadzornika g. Edv. Polak-a.

Od trinajst glasov, kateri so bili oddani, jih je dobil g. Florijan Kaliger, učitelj v Boštanji, osem; g. učitelj Šentjernejski 3, in Škocijanski in Šmarješki vsaki po enega. Z večino glasov, je torej izvoljen za uda v okrajni šolski svet g. Florijan Kaliger, da nas bo, kakor po vsi pravici od njega pričakujemo in tudi tirjamo nadomestoval, in se tudi, kedar bo potrebno za nas potegnil, nas izverstno branil, in zagovarjal, pa ne da bi v okrajnem šolskem svetu samo »figuriral«, in vse priterdil, kar bodo drugi sklepali in sklenili, naj bo že za učiteljski blagor, ali ne; zato ga nismo volili, ampak da bo ostal zvest svojim obljubam, in vse, kar bo od drugih tirjal, sam na tanko spoľnoval.

Po volitvi smo tudi začasno načertali »učni črtež« za naš šolski okraj, v katerem se je delo in število ur zopet ubogim učiteljem pomnožilo, tako, da bo mogel vsaki učitelj, vsaki dan zjutraj po 3, popoldne pa po 2 uri podučevati, da bo tirjatvi nove šolske postave zadostoval. Vidi se torej iz tega zopet, da se učiteljem zmiraj več dela naklada; ali za njih slabo materijalno stanje, in za pobilšanje njihove prepričle plače se pa malo ali celó nič ne dela, deželni zbor snuje za nas le začasne postave, ktere pa vlada poterđiti ne more, in tako nam ubogim učiteljem samo z obljubami strežejo; nekteri teh gospodov, pa še celó mislijo, da, če bi imel učitelj nekoliko boljšo plačo in bi ložeje dihal, bi se ne dal več tako krotiti, kakor do sedaj. Ali, dragi gospodje! ne prezirajte nas ljudskih učiteljev, ker, ako hočete, da se bo verli slovenski narod vedno bolje izobraževal in olikoval, morate pri pravem koncu, to je pri ljudski šoli začeti, in nam kmali naše revno materijalno stanje zboljšati; ako nam tega ne storite kmali, bomo primorani se drugam obrniti, ker nam bo popred zdatno pomagano. — Upajmo pa, dragi tovarši, da se bo nam vsaj naše slabo stanje za gotovo letos zboljšalo, in da bomo tudi mi kranjski učitelji, kakor naši bližnji sosedeje iz Štajerskega, kmali mogli reči: Hvala Bogu! zdaj smo zadovoljni in se hočemo tudi zmiraj z večjim veseljem v svojem stanu izobraževati in tako naši dragi, mili domovini zmiraj bolje koristiti.

J. Jerom.

Iz Bleda. Danes (11. t. m.) umrl je tukajšnji dekan g. Šimon Peharec (sin nekdanj. terziškega učitelja). Ranjki je bil zvest šolski prijatelj in podpornik ljudskih učiteljev, kakoršnih je dan danes, le še malo. Naj njegov spomin živi med nami!

Iz Ljubljane. Ministerstvo za bogočastje in nauk deželnim odborom priporoča, da bi podpirali stipendije za učiteljske pripravnike.

— Minister za bogočastje in nauk je podučiteljema Matevžu Močniku v Ljubljani in Karolu Dermelju podelil naslov «učitelj».

— Pri poslednjih učiteljskih večerih so bile na versti te-le stvari: »Slepec« deklam. gospodič. M. Z.; »zdravje, bolezen in smert«, gov. L. Belar; »estestika«, gov. J. Zima; »Slovenec in Nemeč«, filologični odlomek, gov. A. P.; kratkočasno berilo bral g. Gerkman; o zemljepisji in zgodovini, gov. Močnik; »šolstvo in učiteljstvo drugod in tod«, gov. A. P.; razlika o plači učiteljev v drugih deželah in v Avstriji, gov. Fr. Gerkman; »o godbi«, gov. J. Majer.

— Gosp. Dav. Terstenjak v »Zori« nasvetuje, da bi se osnovalo »društvo slovenskih pisateljev«, in predlaga, da bi se v jeseni vsi slov. pisatelji zbrali v prijazni pogovor, kako bi se ustanovilo to zanimivo društvo. Kdor je za oživotvorenje tega društva, naj svoj pristop pismeno naznani gosp. Davor. Terstenjaku (Ponikel, Südbahnstation) do 30 maja t. l., in naj tudi nasvetuje mesto, kje naj bi bil prvi občni zbor. To društvo bi bilo sedanjim potrebam in razmeram zelo primerno.

— Prišel je na svetlo prvi zvezek »Slovanskega pedagoga« ali list za slovansko učiteljstvo in za šolske prijatelje, in obsega mnogo krasnega blagá iz slovanskih krajev v raznih jezikih. Tudi »slov. šolstvo« ima vversteneno.

— K slov. učiteljskemu društvu so pristopili gg.: Janez Kaliger, učitelj v Šmarjeti na Dolenskem; Ivan Kernc, učitelj na Čeručah; Franc Lavrič, učitelj v Škocijanu; Jožef Traven, učitelj v Naklem; Janez Goršič, učitelj v Vipavi; Ivan Dolinar in Rudolf Pibernik, učitelja v Terstu; Janko Benko, učitelj v Pasjej vasi pri Kopru; Lovro Serajnik, učitelj v Žitarivasi na Koroškem; Janez Robič in Bošt. Krajnc, učitelja v Ptujem; Fr. Vučnik in Lenart Voglar, učitelja pri sv. Barbari v Halozih; Anton Stuhec, učitelj v Polensaku.

Vstopnino so plačali gg.: Janez Kaliger, Ivan Kernc, Fr. Lavrič, Jož. Traven, Jan. Goršič, Janko Benko in Lovro Serajnik. Letnino za 1872 so plačali gg.: vitez Gariboldi, Fr. Lesjak (za 1871 in 1872), Kaliger, Kerm, Lavrič, Traven, Goršič, Kavšek, Fr. Praprotnik, Sajè, Mandelc, Kovšca, Hiti, Ukmar in Putrè (za 1871).

Premembe v učiteljskem stanu na Kranjskem. Gosp. Anton Krašovic, učitelj v Cerknici, gre v pokoj, in na njegovo mesto pride začasno g. Fr. Papa, učitelj v Ložu; gosp. Anton Berčič, podučitelj v Žireh, pride za začasnega podučitelja v Lož.

Razpis službe. Pri Vseh svetih (blizo Ljutomera) na Štajerskem v oromuškem okraji je razpisana učiteljeva služba s 400 gold. letne plače in s stanovanjem. Učitelj mora biti tudi orglavec, za kar ima do 100 gold. dohodkov. Prošnje se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Vseh svetih (p. Friedau) do 31. marca t. l.